

UDKAST, 17. januar 2007

UDKAST

**Strategi for Danmarks statslige
JI- og CDM-indsats**

Joint Implementation (JI)
og
Clean Development Mechanism (CDM)

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	3
2. Danmarks statslige JI- og CDM-indsats.....	4
3. Internationale rammebetingelser	6
3.1 Markedet for JI- og CDM-kreditter	7
4. Danmarks klimapolitik	9
4.1 Hidtidige danske køb af CO2-kreditter	10
4.1.1 Direkte køb af CO2-kreditter	11
4.1.2 Indirekte køb af CO2-kreditter	12
4.2 Hidtidig dansk støtte til kapacitetsopbygning.....	13
4.3 Danmarks hidtidige bidrag til at løbe CO2-markedet i gang	13
5. Køb af CO2-kreditter	14
5.1 Direkte statslige indkøb af CO2-kreditter.....	15
5.1.1 Projekttyper	15
5.1.2 Samarbejdslande.....	16
5.1.3 Samarbejde med bistandsinstrumenter og fonde	16
5.3 Indirekte køb via fonde.....	17
5.4 Udbud	18
5.5 Støtte til kapacitetsopbygning og projektudvikling.....	18
6. Fremme af danske virksomheders integration på CO2-markedet	19
6.1 Fremme af danske virksomheders handel med CO2-kreditter.....	19
6.1.1 Klimaforum	20
6.1.2 Faciliterende enhed.....	21
6.1.3 Rådgivning af danske kvotebelagte virksomheder i udlandet	22
6.2 Fremme af dansk know-how, teknologi og kapital på CO2-markedet.....	23
7. Målrettet støtte til Østeuropa og udviklingslande	25
7.1 Støtte til kapacitetsopbygning.....	25
7.2 Grøn udviklingsfacilitet.....	25
7.3 NGO-forum	26

□

1. Indledning

Joint Implementation (JI) og Clean Development Mechanism (CDM) er en del af den globale indsats mod klimaforandringer. De to mekanismer giver industrilande mulighed for at nedbringe udledningen af drivhusgasser omkostningseffektivt, samtidig med at de fremmer teknologioverførsel og bæredygtig udvikling i Østeuropa og udviklingslande.

Nærværende strategi vil sikre en omkostningseffektiv og langtidsholdbar dansk JI- og CDM-indsats. Der opstilles konkrete statslige virkemidler, som vil styrke danske virksomheders integration på CO₂-kreditmarkedet og som dermed vil bidrage til at løbe CO₂-markedet i gang for det private erhvervsliv. Endeligt beskrives hvordan Danmark vil hjælpe de fattigste udviklingslande til at drage fordel af det internationale system for handel med CO₂.

Strategien er udtryk for et tæt samarbejde mellem Miljøministeriet og Udenrigsministeriet, der vil sikre Danmark en stærk profil i såvel den internationale som den nationale klimainsats. Strategien trækker på de erfaringer som Miljøministeriet, Udenrigsministeriet og det private erhvervsliv har gjort med JI og CDM siden 2002.

Strategien lanceres samtidig med Danmarks nationale CO₂-allokeringsplan for perioden 2008-2012. Den er et vigtigt element i gennemførelsen af Danmarks samlede klimainsats, hvor formålet er at nedbringe udledningen af drivhusgasser eller øge optaget af CO₂. Herigennem bidrages til den globale indsats mod klimaforandringer.

2. Danmarks statslige JI- og CDM-indsats

Joint Implementation (JI) og Clean Development Mechanism (CDM) blev etableret inden for rammerne af Kyoto-protokollen i 1997. Mekanismerne gør det muligt for industrilande at supplere hjemlige CO₂-reduktioner med investeringer i projekter i udlandet, der reducerer udledning af drivhusgasser eller øger CO₂-optag. CO₂-gevinsten omsættes i kreditter, som kan fratrækkes i industrilandets nationale klimaregnskab.

JI omfatter projekter i industrilande, herunder væsentligst i Østeuropa. CDM vedrører projekter i udviklingslande.

Globalt bidrager JI og CDM til at reducere udledning af drivhusgasser, hvor det er økonomisk mest fordelagtigt. For industrilande indebærer mekanismerne, at deres CO₂-reduktioner kan gennemføres mere omkostningseffektivt end ved rene indenlandske tiltag. For østeuropæiske lande og udviklingslande betyder mekanismerne overførsel af kapital og moderne teknologi til fremme af økonomisk vækst og renere miljø.

JI og CDM åbner mange muligheder for Danmark. Denne strategi vil sikre at Danmark udnytter disse muligheder bedst muligt. Den samlede statslige JI- og CDM-indsats omfatter:

- Bidrag til opfyldelsen af Danmarks CO₂-reduktionsforpligtigelse via køb af CO₂-kreditter.
- Fremme af teknologioverførsel og bæredygtig udvikling i Østeuropa og udviklingslande.
- Fremme af danske virksomheders integration på CO₂-markedet.
- Udvikling af CO₂-markedet, herunder institutions- og kapacitetsopbygning i projektlande.

Denne strategi vil sikre omkostningseffektivitet, høj kvalitet og synergi mellem de fire indsatsområder. Indsatsen gennemføres i et tæt samarbejde mellem Miljøministeriet og Udenrigsministeriet.

Miljøministeriet er overordnet ansvarlig for Danmarks klimapolitik og endelig beslutningsmyndighed for CO₂-projekter, der indgår i Danmarks klimaregnskab. Miljøministeriet har i en årrække arbejdet med miljøprojekter i Østeuropa, og varetager derfor de statslige indkøb af CO₂-kreditter fra dette område. Indsatsen omfatter miljøstøtte og kontakt til kvotebelagte virksomheder.

På baggrund af Udenrigsministeriets erfaringer med projektarbejde i udviklingslande er den udførende del af Danmarks statslige CDM-indsats uden for Østeuropa forankret i

Udenrigsministeriet. Dette gælder også generelt for indsatser for eksportfremme (Danmarks Eksportråd) og udviklingsbistand (Danida).

Konkret vil de strategiske prioriteringer inden for JI- og CDM-arbejdet omfatte:

Køb af CO2-kreditter

- Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil sikre indkøb af CO2-kreditter i henhold til regeringens klimastrategi og den nationale CO2-allokeringsplan. Indkøbene vil ske omkostningseffektivt ud fra ministeriernes indgående kendskab til og tilstedeværelse på projektmarkederne.
- Der vil blive sikret risikospredning og fleksibilitet i indkøbet af CO2-kreditter. Afhængig af indkøbskravets størrelse vil det direkte køb i udvalgte lande kunne suppleres med udbud og køb via CO2-kreditbanker og fonde.
- I udvalgte lande vil projektudvikling blive støttet strategisk med henblik på omkostningseffektive køb af CO2-kreditter fra projekter med høj bæredygtighedsprofil.
- Der vil blive lagt vægt på identifikation og udvikling af CO2-projekttyper, der modsvarer danske virksomheders styrkepositioner.

Fremme af danske virksomheders integration på CO2-kreditmarkedet

- Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil være en central medspiller for det danske erhvervsliv på CO2-markedet.
- Der etableres et klimaforum og en faciliterende enhed for dynamisk kommunikation og videndeling, inklusiv fælles hjemmeside, informationsmaterialer og vejledninger. Initiativerne lanceres samtidig med Danmarks CO2-allokeringsplan 2008 – 2012
- Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil tilbyde rådgivning og formidle kontakter for kvotebelagte danske virksomheder og teknologileverandører.
- En proaktiv rådgivnings- og kommunikationsindsats vil bidrage til at sikre dansk know-how, udstyr og teknologi en plads på CO2-kreditmarkedet.

Støtte til Østeuropa og udviklingslande

- Fremme af overførsel af miljøvenlig teknologi og udstyr til Østeuropa og udviklingslande. Der vil blive ydet støtte til kapacitetsopbygning af centrale aktører i udvalgte lande.
- Der oprettes en facilitet til fremme af CDM-projekter, teknologioverførsel og bæredygtig udvikling i de fattigste udviklingslande. Fokus vil være på Afrika i tråd med den øvrige danske udviklingsbistand.
- Der oprettes et forum for at styrke dialogen og erfaringsudvekslingen mellem staten og NGO'er vedrørende klimaaktiviteter i udviklingslande.

3. Internationale rammebetingelser

Kyoto-protokollen blev vedtaget i 1997 under FN's Klimakonvention. Protokollen trådte i kraft i 2005 med det overordnede formål at mindske globale menneskeskabte klimaforandringer forårsaget af skovfældning og udledning af drivhusgasser som kuldioxid (CO₂), lattergas, metan og visse industrigasser. Klimaforandringer er i dag en realitet med effekter på økosystemer og konsekvenser for fødevarerproduktion, skovdrift, fiskeri, vandforsyning, fysisk infrastruktur og sundhed. Udviklingslandene er særligt udsatte, og klimaforandringerne svækker deres sociale og økonomiske udviklingsmuligheder.

I oktober 2006 havde 166 lande tilsluttet sig Kyoto-protokollen, heraf 35 industrilande som herved har forpligtet sig til at reducere udledningen af drivhusgasser. Dette i første omgang i en forpligtelsesperiode der dækker 2008 - 2012. Industrilandene har også bundet sig til at støtte bæredygtig udvikling i udviklingslandene, herunder gennem overførsel af miljøvenlig teknologi og kapital.

Kyoto-protokollen inkluderer tre fleksible mekanismer: kvotehandel og de to projektmekanismer Joint Implementation (JI) og Clean Development Mechanism (CDM). Mekanismerne muliggør, at industrilande med reduktionsforpligtigelser kan supplere indenlandske tiltag med reduktioner, som gennemføres i andre lande. Kvotehandel indebærer, at lande eller virksomheder kan købe og sælge forureningstilladelser (CO₂-kvoter) indbyrdes. CDM omfatter projekter i udviklingslande, der reducerer udledning af drivhusgasser eller øger optag af CO₂. JI vedrører reduktionsprojekter i industrilande, herunder væsentligst i Østeuropa. Projekterne gennemføres typisk af virksomheder, der via installation af miljøvenlig teknologi opnår en drivhusgasreduktion, som kan sælges til lande med reduktionsforpligtigelser eller direkte til kvotebelagte virksomheder.

EU's kvotesystem giver mulighed for kvotehandel. Ved at sætte et bindende loft for virksomheders CO₂-udledninger sigter systemet på udledningsreduktioner inden for EU. På denne måde er det reelt de omfattede virksomheder, der har reduktionsforpligtigelsen. De kan indfri forpligtigelsen ved at reducere egne udledninger eller ved at købe EU-kvoter fra virksomheder med overskydende kvoter. En tredje mulighed er at købe JI-kreditter fra østeuropæiske lande eller CDM-kreditter fra udviklingslande. Begge typer kreditter kan anvendes i forhold til kvoteforpligtigelsen på lige fod med de kvoter, der udstedes under EU's kvotesystem (EU-kvoter), dog inden for de grænser som det enkelte EU-medlemsland har fastlagt i sin nationale CO₂-allokeringsplan.

3.1 Markedet for JI- og CDM-kreditter

Kyoto-protokollens ikrafttræden i februar 2005 satte for alvor gang i CO₂-markedet. Væsentlige risikoelementer af stor betydning for projektere, projektudviklere og finansielle institutioner blev hermed fjernet. Siden har markedet for CO₂-kvoter og CO₂-kreditter været under hastig udvikling. I 2005 var den totale omsætning på CO₂-markedet ca. 64 mia. kr. Alene i første kvartal af 2006 blev der omsat for 45 mia. kr.

EU's kvotesystem har været CO₂-markedets væsentligste drivkraft. Inden for systemet omsattes i 2005 for 48 mia. kr. Prisen på EU's kvotemarked har udvist betydelige svingninger. Således steg prisen fra 35 - 50 kr. pr. ton CO₂ i begyndelsen af 2005 til omkring 180 - 200 kr. pr. ton i foråret 2006, for herefter at falde igen. Priserne afhænger særligt af landenes reduktionsmål, udviklingen i olie- og gaspriserne, vejret samt af forventningerne til udvikling af EU-kvotemarkedet.

Målt ud fra den samlede mængde af CO₂-kvoter og kreditter udgjorde CDM i 2005 ca. 49 pct. af CO₂-markedet, mens JI-kreditter kun udgjorde ca. 2 pct. Dette hænger bl.a. sammen med at JI-kreditter først kan anvendes efter 2008. Der blev i 2005 omsat i alt 374 millioner CO₂-kreditter til en samlet pris på ca. 16 mia. kr. svarende til en gennemsnitspris på ca. 43 kr. Omsætningen af CO₂-kreditter er tredoblet i volumen og femdoblet i værdi siden 2004. Dette afspejler en betydelig prisstigning på særligt CDM-kreditter over de seneste 2 år. I første kvartal af 2006 lå gennemsnitsprisen på CO₂-kreditter på ca. 68 kr. Købere vurderer, at der er en lidt større risiko forbundet med JI-kreditter end for CDM-kreditter. Risikoen forbundet med JI-projekter skyldes især manglende godkendelsesprocedurer inden for det internationale system, som dog faldt på plads ultimo 2006, og hos de potentielt to største projektlande Rusland og Ukraine.

EU's kvotemarked og CO₂-kreditmarkederne hænger endnu ikke sammen. Dette kommer til udtryk i de højere priser på EU-kvoter sammenlignet med JI- og CDM-kreditter. I takt med at risici forbundet med kreditter mindskes, vil prisen på CO₂-kreditter og EU's kvotemarkedspris kunne nærme sig hinanden. Der skønnes dog fortsat at ville være en prisforskel mellem EU-kvoter og særligt CO₂-kreditter erhvervet direkte fra projekterne.

Det er usikkert, hvordan det samlede CO₂-marked vil udvikle sig i perioden 2008 – 2012. Det beror på, at hidtil mindre aktive lande som Canada og Japan har store reduktionsforpligtigelser, og lande som Rusland og Ukraine har store reduktionspotentialer. Disse landes klimastrategier vil have stor indflydelse på priserne for kvoter og kreditter.

På de internationale klimakonferencer i Montreal (2005) og Nairobi (2006) blev der vedtaget en række nye tiltag, der understregede sammenhængen mellem klima og udviklingslandenes behov for støtte. Der var tillige enighed om behovet for at fremme en mere ligelig fordeling af CDM-aktiviteterne, og der blev lanceret forskellige initiativer med henblik herpå. Blandt udviklingslandene er det hidtil de mest industrialiserede lande som Indien, Kina og Brasilien, der har tiltrukket CDM-projekter, mens særligt Afrika ikke er kommet med.

En forhandlingsproces om reduktionsforpligtigelser i perioden efter 2012 blev startet på klimakonferencen i Montreal i 2005. Derved blev der givet et vigtigt signal til gavn for CO₂-markedets positive udvikling. En målrettet dansk JI- og CDM-indsats har gode muligheder for at kunne bidrage væsentligt til opfyldelsen af den danske reduktionsforpligtelse i 2008 – 2012, men også i forhold til eventuelle kommende forpligtigelser efter 2012.

Godkendelse af CO₂-projekter

Den internationale JI-komité og CDM-bestyrelse under FN's klimakonvention har sæde i Bonn i Tyskland. Alle CO₂-projekter og metoder under JI og CDM skal godkendes af en af institutionerne, som også har til opgave løbende at vurdere funktionen af mekanismerne og foreslå ændringer.

Det har taget tid at få godkendelsessystemet på plads, herunder at få institutionerne etableret og gjort funktionsdygtige. Det har været en politisk prioritet, at etablere CDM-systemet for JI. JI-komiteen blev således først nedsat i november 2005, og de nødvendige dokumentations- og godkendelseskrav for JI-projekter blev fastlagt i 2006. På denne baggrund forventes JI-komiteen snarest at komme på omdrejningshøjde med CDM-bestyrelsen. Dette vil fjerne et risikoelement for JI-kreditter og derved medføre øget omsætning og højere priser.

JI- og CDM-projekter godkendes på grundlag af metoder, der hidtil er blevet godkendt af CDM-bestyrelsens metodepanel. Der er i 2006 sket en væsentlig udvikling i antallet af anerkendte metoder. Hidtil har der været fokus på metoder relateret til vedvarende energi, cement, energieffektivisering, lossepladsprojekter og industrigasser. Der er endnu kun få metoder rettet mod grønne projekter som skovrejsning.

4. Danmarks klimapolitik

Den danske regerings klimastrategi blev lanceret i 2003. Strategien fastlægger principper for opfyldelsen af den danske reduktionsforpligtigelse. I henhold til klimastrategien er indkøb af JI- og CDM-kreditter hovedsageligt en opgave for de private kvotebelagte virksomheder. Regeringen vil dog gennem statslige indkøb medvirke til at markedet for disse kreditter løbes i gang hurtigere end det ellers ville være tilfældet. De statslige indkøb af JI- og CDM-kreditter kan herudover bidrage til at opfylde Danmarks reduktionsforpligtigelse. Den konkrete fordeling mellem statslige og private bidrag til reduktionsforpligtigelsen fastlægges i de nationale CO₂-allokeringsplaner. Denne strategi er udarbejdet i tilknytning til CO₂-allokeringsplanen for perioden 2008 – 2012.

Klimastrategien fastlægger omkostnings-effektivitet som det bærende princip for opnåelse af CO₂-reduktioner. De 3 Kyoto-mekanismer fremhæves som attraktive virkemidler som supplement til indenlandske tiltag som udbygning med vedvarende energi og energieffektivisering. Der foreslås i Klimastrategien et pejlemærke på 120 kr. pr. ton CO₂, som udgangspunkt for vurdering af omkostningseffektiviteten af køb af kvoter og kreditter sammenholdt med indenlandske tiltag. Klimastrategien antager et ensartet prisniveau for EU-kvoter og JI- og CDM-kreditter i størrelsesordenen 40 til 60 kr. pr. ton CO₂. I 2005 og 2006 har prisen inden for EU's kvotesystem imidlertid i en længere periode ligget over 100 kr. pr. ton CO₂, og priserne på kvoter leveret fra 2008 har ligget relativt stabilt på 120-170 kr./ton. På denne baggrund er pejlemærket i forbindelse med vurdering af tiltag i allokeringsplanen justeret til 180 kr./ton. Danmark har i perioden kunnet købe JI- og CDM-kreditter til 35 – 50 kr. pr. ton CO₂, men disse er i modsætning til EU kvoter forbundet med en vis risiko.

Reduktionsforpligtigelsen

Danmarks CO₂-reduktionsforpligtigelse for perioden 2008 – 2012 er på 21 pct. af drivhusgasudledningen i 1990. I 2003 skønnedes forpligtigelsen at svare til en årlig reduktion på 20 - 25 millioner tons CO₂ af den ellers forventede udledning. I 2005 blev den gennemsnitlige årlige reduktionsforpligtigelse nedskrevet til 8 - 13 millioner tons CO₂ i forbindelse med Regeringens nye energistrategi. Nedskrivningen skyldes ændrede forventninger til udledning fra el- og fjernvarmeproduktion og fra olie- og gasindvinding samt indregning af statens indkøb af JI- og CDM-kreditter. Den nationale CO₂-allokeringsplan for 2008 – 2012 er baseret på en årlig reduktionsforpligtigelse på 13,0 millioner tons CO₂.

Regeringen har i alt afsat 1.130 mio. kr. til statslige indkøb af kreditter, heraf 630 mio. kr. til indkøb af kreditter fra Østeuropa via Miljøministeriet og 500 mio. kr. til indkøb af kreditter fra

udviklingslande gennem Udenrigsministeriet. I henhold til den nationale CO₂-allokeringsplan forventes de afsatte 1.130 mio. kr. at kunne bidrage med 3,5 mio. tons CO₂ om året i perioden 2008 – 2012.

Miljøministeriets og Udenrigsministeriets CO₂-kreditindkøb samordnes og koordineres med kvotehandlen. Hidtidige danske erfaringer fra kvotemarkedet er dog begrænsede. En række danske virksomheder er allerede aktive på kvotemarkedet, men generelt har virksomhederne været afventende i forhold til, hvordan markedet udvikler sig.

Kreditkøbsindsatsen understøttes af regeringens deltagelse i internationale klimaforhandlinger inden for EU og FN. Gennem disse forhandlinger har Danmark mulighed for at styrke og effektivisere JI og CDM. Kreditkøbene understøttes også af en tæt dialog med FN-organisationer og internationale udviklingsbanker med udgangspunkt i deltagelse i institutionernes arbejde og forvaltningen af de danske støttebidrag. Der ydes blandt andet støtte til FN's sekretariat for klimakonventionen. De praktiske erfaringer med JI- og CDM-arbejde inddrages i dialogen med FN og udviklingsbankerne. På denne måde er regeringen godt rustet til at arbejde for reformer og effektiviseringer af JI og CDM, som på sigt fremmer Danmarks muligheder for en langsigtet og omkostningseffektiv anvendelse af mekanismerne.

4.1 Hidtidige danske køb af CO₂-kreditter

Miljøministeriet og Udenrigsministeriet har i perioden 2003 - 2006 forvaltet et samlet budget på 730 mio. kr. Budgettet er for begge ministeriers vedkommende blevet fuldt udnyttet. Både Miljøministeriet og Udenrigsministeriet har foretaget direkte indkøb af kreditter fra projekter i samarbejdslande og indirekte køb i samarbejde med internationale CO₂-kreditbanker og fonde. Landespredning og anvendelse af flere metoder til indkøb har haft til formål at mindske risikoen for indkøbene og at løbe markedet effektivt i gang for den private indsats.

Med udgangen af 2005 havde Miljøministeriet og Udenrigsministeriet indgået aftaler om køb af kreditter til en gennemsnitspris på under 40 kr. per ton CO₂. Ved køb forstås indgåelse af købskontrakter om kreditter, der leveres til det danske klimaregnskab i perioden 2008 – 2012. Prisen dækker over en spredning mellem billigere og dyrere aktiviteter, idet det har været nødvendigt at satse på forskellige indsatser for at sikre risikospredning og for at modne markedet. Uanset dette har omkostningerne for hver indgået købsaftale været betydeligt lavere end pejlemærket på 180 kr. for indenlandske aktiviteter. Hidtil er det således lykkedes at indfri forventningerne om JI og CDM som et omkostningseffektivt instrument til reduktion af

drivhusgasudledning. Dette uden at give køb på projekternes kvalitet.

4.1.1 Direkte køb af CO2-kreditter

Miljøministeriet og Udenrigsministeriet har høstet gode erfaringer med direkte køb af CO2-kreditter. Den anvendte metode er kendetegnet ved en kontakt til projektejerne via projektkoordinatorer eller den lokale danske ambassade. Hertil kommer samarbejde med nationale myndigheder, organisationer og konsulenter. Metoden giver stor indsigt i nationale forhold med mulighed for løbende tilpasning af aktiviteterne og inddragelse af de nødvendige nationale aktører, ligesom det giver sælgerne direkte kontakt til en troværdig køber. Projektkoordinatorernes og ambassadernes tilstedeværelse i projektlandene giver samtidig mulighed for tæt at følge gennemførelsen af CO2-projekter og derved minimere projektrisici.

Miljøministeriets direkte køb af CO2-kreditter har bygget på det mangeårige miljø samarbejde med landene i Østeuropa. Der er i opbygningsfasen blevet prioriteret en indsats, der omfatter alle områdets lande. Der er indgået landeaftaler om JI- eller CDM-samarbejde med Armenien, Azerbadjan, Bulgarien, Tjekkiet, Estland, Georgien, Kirgisistan, Letland, Moldova, Polen, Rumænien, Slovakiet og Ukraine. Miljøministeriet havde frem til november 2006 i alt indgået 14 kreditkøbskontrakter fordelt i landene Bulgarien, Estland, Polen, Rumænien, Rusland og Tjekkiet.

Udenrigsministeriets direkte køb af CO2-kreditter er blevet foretaget i Egypten, Sydafrika, Malaysia, Thailand og Vietnam. Udenrigsministeriet havde frem til november 2006 i alt indgået købsaftaler med 11 projekter. Udenrigsministeriet havde i forvejen et godt kendskab og gode samarbejdsrelationer til disse lande inden for miljøområdet. Herudover vurderedes disse lande at have et stort potentiale for CDM-projekter. Indsatsen relateret til direkte køb af CDM-kreditter blev i 2005 udvidet til også at omfatte Indonesien og Kina for at øge fleksibiliteten og risikospredningen i indsatsen. Samarbejdet med de forskellige lande er som for Miljøministeriets vedkommende som udgangspunkt baseret på landeaftaler. Udover handel med CO2-kreditter fremmer landeaftalerne mulighederne den private sektors engagement i CO2-projekter.

Der er hidtil indgået købskontrakter i forbindelse med projekter, der udnytter vind, biogas eller biomasse til energiproduktion til erstatning for fossile brændsler, herunder også projekter der forhindrer ukontrolleret udslip af metan. Puljen af mulige fremtidige projekter omfatter flere projekttyper.

Som en del af de direkte indkøb har Miljøministeriet under indkøbsprogrammet DanishCarbon anvendt udbud til at identificere CO2-projekter og etablere kontakt til projektudviklere i samarbejdslandene. Metoden har været omkostningseffektiv og synliggjort den danske indsats i Østeuropa, ligesom udbudene har medført købskontrakter og et udvidet samarbejde med professionelle projektudviklere og projektere. Udbud har også fungeret som markedsføringsinitiativ, hvor standardiserede dokumentationskrav har fremmet dialogen med potentielle projektudviklere. Dokumentationskravene har øget gennemsækeligheden i identifikation, udvikling og dokumentation af CO2-projekter til gavn for både statslige indkøb og den private sektor, idet dokumenter som kontraktformater er gjort offentligt tilgængelige. Udbudene har således bidraget til at løbe CO2-markedet i gang og bane vejen for den private sektors brug af JI- og CDM-kreditter. Indtil oktober 2006 var der gennemført 5 udbudsrunder. Udenrigsministeriet har ligeledes anvendt udbudslignende tiltag i samarbejdslandene for at opbygge et katalog over mulige projekter med dansk køb af kreditter.

4.1.2 Indirekte køb af CO2-kreditter

Staten har indkøbt indirekte kreditter gennem Den Danske Carbon Fond. Fonden administreres af Verdensbanken, som er blandt verdens største aktører for identifikation og udvikling af JI- og CDM-projekter. Samarbejdet har hidtil indfriet målsætningen om omkostningseffektive CO2-kreditter. Fonden blev oprettet i 2004 og havde medio 2006 i alt 6 bidragsydere: Udenrigsministeriet, Miljøministeriet, DONG Energy A/S, Mærskolie og Gas A/S, Nordjysk Elhandel A/S og Aalborg Portland A/S. De 6 medlemmer havde ved udgangen af 2005 samlet indskudt 430 mio. kr. i fonden, hvoraf Miljøministeriet og Udenrigsministeriet havde bidraget med 150 mio. kr.

Den Danske Carbon Fond kanalisere ca. 13 pct. af midlerne gennem Community Development Carbon Fund. Denne fond sigter på at generere CDM-kreditter i tæt samspil med fattigdomsbekæmpelse og konkrete forbedringer i de fattigste udviklingslande, eksempelvis inden for vandforsyning, primær sundhed og kvinders beskæftigelse. Derudover håndterer Verdensbanken samspillet mellem billige kreditter og bæredygtig udvikling, ved at projekterne skal overholde Bankens politikker for fremme af bæredygtig udvikling i forhold til miljømæssige, økonomiske og sociale hensyn.

Miljøministeriet har indskudt midler i Testing Ground Facility, der er en fællesnordisk fond administreret af den nordiske miljøinvesteringsfacilitet NEFCO. Fonden blev oprettet af regeringerne i Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige og Tyskland. Målet er at etablere CO2-

projekter i Østersøområdet og Ukraine. Fonden gennemførte i 2006 en udvidelse af kapitalen med private indskud. En yderligere udvidelse forventes, da Fonden har en stor portefølje af projekter under udvikling.

4.2 Hittidig dansk støtte til kapacitetsopbygning

En væsentlig forudsætning for Danmarks aktive arbejde med CO₂-projekter i samarbejdslandene er et frugtbart samarbejde med de centrale nationale klimamyndigheder. Derfor har Miljøministeriet og Udenrigsministeriet i alle samarbejdslandene etableret et konstruktivt samarbejde med myndighederne og i flere tilfælde støttet disse med kapacitetsopbygning.

Støtten har omfattet teknisk og finansiel bistand til opbygning af kompetencer hos centrale myndigheder, herunder til opfyldelse af landenes rapporteringsforpligtigelser under Kyoto-protokollen og udarbejdelse af godkendelsesprocedurer for CO₂-projekter. Der er også ydet støtte til opbygning af landenes kvoteregistre og til informationsaktiviteter, der fremmer brugen af JI og CDM samt til egentlig projektudvikling.

4.3 Danmarks hittidige bidrag til at løbe CO₂-markedet i gang

Tilskyndet af regeringens klimastrategi er der blevet iværksat en række indsatser for ”at løbe CO₂-markedet i gang” og fremme danske virksomheders deltagelse på markedet. Arbejdet har omfattet udvikling af lokale markeder for CO₂-kreditter i udvalgte lande gennem støtte til etablering af nationale godkendelsesprocedurer, sektorstudier af projektpotentiale, screening af projektmuligheder og støtte til udvikling af metoder på områder med et stort potentiale, og hvor danske leverandører af know-how og udstyr har en international styrkeposition.

Miljøministeriet og Udenrigsministeriet har arrangeret og deltaget i industriseminarer og eksportfremstød i såvel Danmark som i udlandet for at fremme danske virksomheders kendskab til CO₂-markedet og involvering i CO₂-projekter.

Danmark har indgået samarbejdsaftaler på klimaområdet med en række lande. Et mål for disse aftaler er at fremme den private sektors samarbejde om CO₂-reducerende projektaktiviteter. Herudover har eksisterende instrumenter som Ordningen for Blandede Kreditter og Business-to-Business programmet været med til at fremme dansk deltagelse i CO₂-projekter.

5. Køb af CO2-kreditter

Et centralt sigte for Danmarks statslige indkøb af CO2-kreditter er at bidrage til regeringens målsætning om at opfylde den danske reduktionsforpligtelse for 2008 - 2012 omkostningseffektivt, og fastholde at de statslige indkøb af CO2-kreditter kommer fra kvalitetsprojekter med høj bæredygtighedsprofil.

Strategien skaber basis for etablering af fleksible og robuste virkemidler, således at Regeringen løbende kan justere indkøbet af CO2-kreditter efter de givne rammer. Dette gælder særligt vedrørende fordelingen af Danmarks reduktionsforpligtelse på henholdsvis statslige indkøb og kvotebelagte sektorer.

Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil intensivere samarbejdet om de statslige indkøb af CO2-kreditter. Miljøministeriet vil som hidtil varetage de statslige indkøb af CO2-kreditter fra Østeuropa. Udenrigsministeriet vil fortsat forestå de statslige indkøb af CDM-kreditter fra udviklingslandene. Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil i fællesskab indkøbe CO2-kreditter gennem internationale fonde, ligesom de to ministerier vil kunne gennemføre fælles udbud.

De strategiske prioriteringer for de statslige indkøb af CO2-kreditter omfatter:

- Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil sikre indkøb af CO2-kreditter i henhold til Danmarks klimastrategi og den nationale CO2-allokeringsplan. Indkøbene vil ske omkostningseffektivt ud fra ministeriernes indgående kendskab til og tilstedeværelse på projektmarkederne.
- Der vil blive sikret risikospredning og fleksibilitet i indkøbet af CO2-kreditter. Afhængig af indkøbskravets størrelse vil det direkte køb i udvalgte lande kunne suppleres med udbud og køb via CO2-kreditbanker og fonde.
- I udvalgte lande vil projektudvikling blive støttet strategisk med henblik på omkostningseffektive køb af CO2-kreditter fra projekter med høj bæredygtighedsprofil.
- Der vil blive lagt vægt på identifikation og udvikling af CO2-projekttyper, der modsvarer danske virksomheders styrkepositioner.

5.1 Direkte statslige indkøb af CO2-kreditter

Direkte køb i udvalgte samarbejdslande vil fortsat være en central metode til erhvervelse af CO2-kreditter. Denne metode forventes at forblive et af de billigste instrumenter for statslige indkøb frem til udløbet af den første forpligtigelsesperiode i 2012. Metoden omfatter identifikation af projekter i samarbejde med værtslandenes klimamyndigheder eller via målrettede udbud.

Indsatsen vil blive gennemført via dansk tilstedeværelse og lokalkendskab på CO2-kreditmarkederne gennem projektkoordinatorer og danske repræsentationer. Dette vurderes at blive fortsat vigtigere i takt med en forventelig stigende efterspørgsel efter CO2-kreditter således at CO2-kreditmarkedet i stadig højere grad udvikler sig til et sælgers marked. Det kan således blive fortsat vanskeligere at identificere gode CO2-projekter.

5.1.1 Projekttyper

Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil efterspørge projekter inden for eksempelvis:

- Metan opsamling, herunder lossepladsprojekter og biogasudnyttelse.
- Reduktion af drivhusgasudledninger fra industri, eksempelvis reducerede udledninger fra gødningsproduktion.
- Vedvarende energi som etablering af vindmøller, udnyttelse af biomasse, solenergi, geotermisk energi og mindre vandkraftværker.
- Skifte fra CO2-intensive til renere brændsler, for eksempel kul til gas, kul til biomasse samt affaldsforbrænding.
- Energieffektivisering, herunder kraftvarmeværker, el-besparelser og bygningsisolering.

De prioriterede projekttyper vil løbende blive afstemt med de internationale forhandlinger på området. Indsatsen vil blive tilpasset eksempelvis EU-positioner overfor specifikke projekttyper.

Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil intensivere indsatsen for identifikation og udvikling af JI- og CDM-projekttyper, der passer til danske virksomheders styrkepositioner på CO2-markedet. Eksempler kunne være vindmølleprojekter, energieffektivisering og initiativer med afsæt i den danske energistrategi. Hensigten er at anvende JI- og CDM-indsatsen som et energiteknologisk spredningsinstrument, herunder med udgangspunkt i regeringens redegørelse

om fremme af miljøeffektiv teknologi fra maj 2006. Indsatsen vil kunne omfatte udvikling af nye projektmetoder, som kan bane vejen for øget integration af danske virksomheder på CO2-markedet.

5.1.2 Samarbejdslande

Miljøministeriet vil fortsætte med direkte CO2-kreditkøb fra en bred række af østeuropæiske lande. Samarbejdet vil blandt andet rette sig mod de lande, som udvikler sig mest effektivt i forhold til deres Kyoto-forpligtigelser. Bulgarien, Polen og Rumænien har været hurtige til at etablere nationale godkendelsesprocedurer, og har dermed en høj prioritering i Miljøministeriets CO2-indsats. Rusland og Ukraine har et stort potentiale for CO2-projekter, men har endnu ikke etableret effektive godkendelsesprocedurer.

Udenrigsministeriets samarbejde med Indonesien, Kina, Malaysia, Thailand og Sydafrika om CDM-kreditter vil blive fortsat. Der vil endvidere blive indledt samarbejde om CDM-projekter med Indien og Vietnam, hvor Danmark gennem et langvarigt bistandssamarbejde allerede har et kendskab til markedet og gode samarbejdsrelationer. Danmark er til stede i alle syv lande med ambassader, som aktivt kan deltage i identifikation af CDM-projekter, indgåelse af købsaftaler om CDM-kreditter og opfølgning på igangværende projekter for at minimere risici. Udenrigsministeriet vil på ad hoc basis kunne købe CDM-kreditter i andre lande end i de primære samarbejdslande. Dette ikke mindst i tilknytning til brugen af erhvervsrettede bistandsinstrumenter som Blandede Kreditter og eventuelle udbud.

Kredsen af samarbejdslande for direkte kreditkøb vil løbende blive justeret i forhold til de konkrete behov for køb af CO2-kreditter, men også ud fra danske erhvervsinteresser og de enkelte landes status i forhold til de internationale klimaforhandlinger. En afgørende faktor vil være landenes modenhed i forhold til projektudvikling og projektgodkendelse. Det vil blive tillagt vægt, at de fattigste udviklingslande bistås, og at de mest betydende markeder modnes.

5.1.3 Samarbejde med bistandsinstrumenter og fonde

Blandede Kreditter og indkøb af CO2-kreditter er et eksempel på synergien mellem forskellige instrumenter, der sikrer gennemførelsen af gode udviklingsprojekter med dansk deltagelse, og samtidig kan udgøre en kilde til omkostningseffektive køb af CO2-kreditter. En del projekter med Blandede Kreditter forudses fortsat at kunne generere CO2-kreditter. Blandt disse

projekter forventes det muligt via direkte og tidlige kontakter med projektindehaverne at indgå købsaftaler om kreditter til en pris, der honorerer kravet om omkostningseffektivitet.

Virksomhedskontakter etableret inden for rammerne af erhvervsrettede bistandsinstrumenter som Business to Business programmet og Partnerskabsfaciliteten vil blive brugt aktivt til identifikation af CO₂-projekter. Samarbejdet vil også kunne virke omvendt, således at instrumenterne kan anvendes til integration af danske virksomheder i udviklingen af CO₂-projekter.

Industrialiseringsfonden for Udviklingslande (IFU), Investeringsfonden for Østeuropa (IØ) og Eksport Kredit Fonden (EKF) vil ligeledes være samarbejdspartnere for identifikation af CO₂-projekter. De tre fonde har centrale kompetencer inden for finansiering og gennemførelse af projekter, ligesom de har et tæt samarbejde med dansk erhvervsliv og internationale finansieringsinstitutioner. Fondenes aktiviteter i udviklingslandene omfatter projektyper, der bidrager til reduktion af CO₂-udledninger, og som derfor kan være kanaler for omkostningseffektive køb af CO₂-kreditter.

5.3 Indirekte køb via fonde

Samarbejdet med Verdensbanken via Den Danske Carbon Fond om indirekte køb af CO₂-kreditter har fungeret tilfredsstillende, og vil derfor kunne blive videreført. Det er imidlertid ikke givet, at Verdensbanken vil udvide aktiviteterne i perioden frem til 2012, således at Danmark fortsat kan købe kreditter ad denne kanal. Derfor vil muligheden for statslige indkøb gennem andre fonde eller projektudviklere løbende blive vurderet. Dette gælder både offentlige og private fonde, herunder regionale udviklingsbanker.

Miljøministeriet og Udenrigsministeriet har en tæt dialog med de internationale udviklingsbanker. Denne dialog er et godt fundament for et dansk CO₂-samarbejde med udviklingsbankerne, herunder med henblik på at minimere projektrisici. Flere af de regionale udviklingsbanker beskæftiger sig med CO₂-projekter, men særligt Den Europæiske Udviklingsbank og Den Asiatiske Udviklingsbank synes at rumme muligheder for Danmark i den første forpligtigelsesperiode 2008-2012. Begge banker vil forestå identifikation og medfinansiering af CO₂-projekter, ligesom gennemførelsen af projekterne vil blive fulgt tæt. Danmark vil herved kunne få mulighed for at øge risikospredningen gennem køb af kreditter med relativ lav risiko, samtidig med at der kan skabes synergi med de direkte statslige indkøb.

Et fælles krav for indgåelse af nye kontrakter om indirekte kreditter vil være, at fondene er åbne for indskud fra private virksomheder, og at de gennemfører solide risikoanalyser, der dækker både de statslige og private indskud i fondene.

5.4 Udbud

Udbud vurderes at kunne være et effektivt instrument til at tiltrække projektforslag og vil således fortsat blive anvendt i den statslige JI- og CDM-indsats. Miljøministeriet vil fortsætte med regionale udbud under navnet DanishCarbon. Udenrigsministeriet vil kunne gennemføre nationale udbud i samarbejdslandene for at bibeholde eller udbygge et katalog over potentielle projekter med dansk køb af CO₂-kreditter. Anvendelsen af mere globale og eventuelt fælles udbud vil kunne blive tilskyndet af et eventuelt øget statsligt indkøbskrav for CO₂-kreditter. I så fald vil det eksisterende udbud i Østeuropa under DanishCarbon kunne udvides. Mulighederne for i givet fald at målrette udbuddene på eksempelvis udvalgte teknologier for at understøtte de overordnede målsætninger for den danske JI- og CDM-indsats vil blive nøje overvejet.

Udbud vil kunne være et instrument til at udvide eller ændre fokus på kredsen af samarbejdslande og regioner, så disse har en større sammenhæng med de store landes betydning i forhold til de internationale klimaforhandlinger og de globale reduktionspotentialer.

5.5 Støtte til kapacitetsopbygning og projektudvikling

Der vil fortsat blive ydet støtte til såvel private som offentlige aktører i Østeuropa og udviklingslande for at styrke den tekniske kapacitet til udvikling og vurdering af CO₂-projekter. Denne støtte vil også rette sig mod bistand til udvikling af nye projektmetoder. Støtten vil blive ydet strategisk med henblik på omkostningseffektive køb af CO₂-kreditter og fremme af danske virksomheders deltagelse på CO₂-markedet.

6. Fremme af danske virksomheders integration på CO2-markedet

Regeringen sigter mod, at danske virksomheder indtager en mere aktiv rolle som direkte købere af CO2-kreditter og som leverandører af know-how, udstyr og kapital til CO2-projekter.

Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil være en central medspiller for det danske erhvervsliv på CO2-markedet. Ministerierne vil sikre aktiv rådgivning, information og formidling af kontakter til danske virksomheder og interesseorganisationer med henblik på at sikre dansk erhvervsliv en plads på CO2-markedet.

De overordnede prioriteringer og initiativer omfatter:

- Etablering af et klimaforum og en faciliterende enhed for dynamisk kommunikation og videndeling, inklusiv en fælles hjemmeside, informationsmaterialer og vejledninger. Initiativerne lanceres samtidig med Danmarks CO2-allokeringsplan 2008 – 2012
- Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil tilbyde rådgivning og formidle kontakter for kvotebelagte danske virksomheder og teknologileverandører.
- En proaktiv rådgivnings- og kommunikationsindsats vil bidrage til at sikre dansk know-how, udstyr og teknologi en plads på CO2-kreditmarkedet.

6.1 Fremme af danske virksomheders handel med CO2-kreditter

Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil bidrage til, at kvotebelagte danske virksomheder delvist kan indfri reduktionsforpligtigelser gennem køb af CO2-kreditter, såfremt dette måtte ønskes. Indsatsen vil omfatte informationsudveksling, vurdering af projektforslag og formidling af kontakt mellem købere, sælgere og udviklere af CO2-projekter. Det vil være en prioritet at formidle en sammenhængende rådgivning overfor erhvervslivet, således at danske virksomheder sikres mulighed for et let tilgængeligt overblik over mulighederne på det samlede CO2-kreditmarked.

372 danske virksomheder var i januar 2007 omfattet af EU's kvotelovgivning. I forpligtelsesperioden 2008 – 2012 vil det for de fleste danske kvotebelagte virksomheder fortsat være en udfordring at skulle opfylde forpligtelserne. Nogle af virksomhederne vil få behov for fleksible og omkostningseffektive muligheder for at opfylde kvotepligten. Adgang til en portefølje af CO2-projekter vil være en mulighed for en række af disse virksomheder til at

vurdere om kvotepligten opfyldes bedst ved at gennemføre nye energieffektive tiltag i virksomheden, ved at handle på EU's kvotemarked eller ved at købe kreditter fra projekter i Østeuropa eller udviklingslande.

6.1.1 Klimaforum

Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil nedsætte et klimaforum om CO₂-kredittøb med Miljøministeriet som formand. Deltagerkredsen vil omfatte relevante offentlige myndigheder, fonde, kvotebelagte virksomheder, interesseorganisationer og NGO'er.

Klimaforummet vil afholde informations- og koordinationsmøder regelmæssigt og efter behov. Virksomhederne vil få adgang til at drøfte markedsmuligheder og fremføre ønsker til den statslige JI- og CDM-indsats, ligesom den generelle udvikling på CO₂-markedet vil kunne drøftes.

Under klimaforummet vil der efter behov kunne etableres tekniske og procesfokuserede undergrupper, hvor udveksling af detailviden kan sættes i centrum. Undergrupper kan også etableres for at skabe et forum for små og mellemstore virksomheder, der ønsker at koordinere et CO₂-tiltag.

Klimaforummet vil give Miljøministeriet og Udenrigsministeriet mulighed for at øge fokuseringen på danske styrker i den statslige CO₂-indsats. Det vil kunne drøftes, hvordan staten kan satse på JI- og CDM-projekter inden for områder, hvor danske virksomheder kan bidrage til projektgennemførelsen som enten købere af CO₂-kreditter eller udstyrsleverandører. Gennem en strategisk indsats opnår danske virksomheder større praktisk erfaring i CO₂-projekter, og vil på den måde kunne opbygge øget viden og kapacitet i forhold til at engagere sig i CO₂-projekter i udlandet.

Forummet vil give danske virksomheder lettere adgang til at erhverve kreditter til anvendelse mod deres pålagte reduktionspligt i henhold til EU's kvotehandelssystem eller sælge overskydende kreditter til det danske marked. Forummet vil derudover give danske eksportører og investorer, der kontraherer eller selv genererer kreditter, lettere adgang til at sælge.

Foruden behovet for statslige indkøb ligger interessen for at købe kreditter først og fremmest hos danske kvotebelagte virksomheder, der ser at en mindre leveringssikkerhed på kreditter opvejes af lavere priser sammenlignet med priserne på EU's kvotemarked. Et eksempel på dette er Den Danske Carbon Fond, som en række af danske virksomheder med en betydelig

reduktionsforpligtigelse har investeret i.

Interessen for at sælge kreditter vil først og fremmest ligge hos udviklere af projekter, herunder danske investorer, långivere og eksportører, der enten selv er ejere af potentielle projekter eller på anden vis kan kontrahere kreditter gennem forretninger i udlandet. Med mindre disse aktører har egne reduktionsforpligtigelser, vil de kunne se en interesse i let adgang til at videresælge kreditter til danske myndigheder eller kvotepligtige virksomheder frem for at handle med mæglere eller gennem internationale børser.

Klimaforummet vil løbende kunne skabe rum for selvstændige initiativer til udvikling af CO₂-projekter afhængig af efterspørgselsbehovet hos danske myndigheder, danske kvotebelagte virksomheder og danske udstyrsleverandører.

6.1.2 Faciliterende enhed

Klimaforummet vil blive understøttet af en faciliterende enhed som etableres i et tæt samarbejde mellem Miljøministeriet og Udenrigsministeriet. Enheden vil omfatte en internetportal og en fælles indgang for telefoniske henvendelser.

Enheden vil være stedet, hvor virksomhederne løbende kan henvende sig for rådgivning og spørgsmål. Enheden vil medvirke til en afdækning af virksomhedernes informationsbehov og sikre en målrettet videnoverførsel til virksomhederne af den statslige ekspertise på CO₂-området.

Enhedens medarbejdere vil kunne gå i dialog med virksomhederne om mulighederne for direkte og indirekte køb af CO₂-kreditter. Dette omfatter eksempelvis rådgivning om risici, godkendelseskrav og kontraktmæssige forhold. Enheden vil også kunne afdække virksomhedernes muligheder for at sammenkoble etablering af CO₂-projekter med andre muligheder for projektstøtte.

Den oprettes en informationsplatform under den faciliterende enhed med en internet hjemmeside indeholdende information om kreditmarkedet og Danmarks JI- og CDM-indsats samt kontaktfremstilling til enhedens medarbejdere. Informationsplatformen vil omfatte et elektronisk nyhedsnetværk, informationsfoldere, vejledninger mv. Enheden vil tilrettelægge fælles JI- og CDM-informationstiltag i forbindelse med eksempelvis konferencer og messer.

Der vil blive tilbudt målrettede klimatræningsseminarer til relevante virksomheder. Seminarerne vil blive udbudt som indtægtsdækket virksomhed. De vil typisk være tekniske og specifikt møntet på virksomhedernes behov.

Den faciliterende enhed vil aktivt informere danske virksomheder om mulighederne for støtte til eksportfremstød i relation til CO₂-projekter. Der vil også kunne blive taget initiativ til eksempelvis fælles statslig og privat deltagelse på CO₂-konferencer og messer.

Den faciliterende enhed vil øge fokus på klimaprojektrådgivning i danske fonde og styrket sammenhæng med erhvervsrettede bistandsinstrumenter. Virksomhedskontakter etableret inden for rammerne af bistandsinstrumenter som Blandede Kreditter, Business to Business, Investeringsfonden for Østeuropa og Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene vil blive brugt aktivt til identifikation af CO₂-projekter, og staten vil aktivt markedsføre mulighederne herfor over for de danske virksomheder.

Den faciliterende enhed vil kunne spille en vigtig rolle i forhold til at fremme danske virksomheders deltagelse i internationale klimafonde, herunder ved de regionale udviklingsbanker. Ved at gå forrest kan staten påtage sig en del af risikoen, og derved gøre det mere overskueligt for virksomheder at følge efter. Regeringen vil løbende evaluere mulighederne for indskud i CO₂-fonde og dele disse erfaringer med private virksomheder for at fremme omkostningseffektivitet og lav risiko for både staten og danske private virksomheder. Staten vil ved indskud i CO₂-kreditbanker og fonde arbejde for, at der samtidigt sikres optioner for, at også danske virksomheder kan indskyde kapital i fondene på samme vilkår som staten.

6.1.3 Rådgivning af danske kvotebelagte virksomheder i udlandet

Regeringen vil sikre effektiv rådgivning i udlandet relateret til danske virksomheders handel med CO₂-kreditter, herunder formidling af kontakt til sælgere og udviklere af CO₂-projekter.

I Østeuropa vil Miljøministeriet være til stede med projektkoordinatorer, som vil blive støttet af de danske repræsentationer. I udviklingslandene vil danske virksomheder blive sikret rådgivning gennem Danmarks Eksportråd, ambassader, generalkonsulater og handelskontorer. Generel markedsinformation vil blive formidlet omkostningsfrit. Skræddersyet rådgivning til den enkelte virksomhed om formidling af kontakt til sælgere og udviklere af CO₂-projekter vil blive tilbudt efter gældende takster for eksportrådgivning.

Den danske tilstedeværelse i værtslande for JI- og CDM-projekter giver mulighed for at minimere projektrisici gennem en tæt opfølgning på projekter med danske køb af CO2-kreditter. Dette forhold kan også omfatte danske virksomheders køb af kreditter, og derved udgøre et vigtigt element i samspillet mellem statens og danske virksomheders køb af kreditter. Der kan tilbydes ordninger om projektmonitorering og eksempelvis konkrete analyser af projektrisici efter gældende takster for eksportrådgivning.

De danske repræsentationer og projektkoordinatorer kan gennem den daglige tilstedeværelse på CO2-kreditmarkeder sikre Danmark en strategisk position, som kan bruges til at indgå i store projekter, hvor købet af kreditter deles mellem danske virksomheder og eventuelt staten. På denne måde kan staten lette det opsøgende arbejde for danske virksomheder, samtidig med at der via den statslige indsats vil kunne sikres omkostningseffektive indkøb.

6.2 Fremme af dansk know-how, teknologi og kapital på CO2-markedet

Regeringen vil gennem en proaktiv rådgivnings- og kommunikationsindsats arbejde for at dansk know-how, teknologi og kapital sikres en plads på CO2-markedet.

Den samlede værdi af danske virksomheders eksport af energiteknologi var i 2005 i størrelsesordenen 45 mia. kr. svarende til mere end 7 pct. af Danmarks samlede eksport. Siden 2002 er eksporten af energiteknologi steget med over 30 pct., mens stigningen i den samlede eksport i samme periode var på 3 pct. Der er således tale om en sektor med stigende betydning for dansk eksport. 20 pct. af eksporten går til lande uden for Europa, som er potentielle værtslande for CO2-projekter. Eksporten er først og fremmest knyttet til vindmølleindustrien, men omfatter også energieffektivisering, kraft- og fjernvarme, olie og naturgas, elforsyning og rådgivning. I tillæg hertil kommer en omfattende eksport af miljøteknologi inden for eksempelvis spildevand og lossepladsteknologi.

Resultatet af klimakonferencerne i Montreal og Nairobi peger på, at teknologioverførsel til udviklingslande bliver et stadigt vigtigere mål for det fremtidige internationale klimasamarbejde. Med de mangeårige danske erfaringer på energi- og miljøområdet og den voksende eksport af udstyr og tjenesteydelser har den danske ressourcebase både på kort og langt sigt et godt udgangspunkt for at få en central placering i udviklingen af CO2-projekter. Navnlige Danmarks Eksportråd vil gennem en aktiv indsats prioritere at etablere tilfredsstillende rammevilkår for danske virksomheders integration på CO2-markedet.

I takt med den øgede globalisering og stadigt større projekter har projektfinsiering fået større betydning for salg og eksport af dansk energi- og miljøteknologi. Dette gælder også i forbindelse med gennemførelsen af CO₂-projekter. En række danske finansielle institutioner er aktive på projektfinsieringsmarkedet og deres virksomhed vil være relevant i forhold til udvikling af CO₂-markedet og et dansk engagement.

Den danske ressourcebase vil blive inddraget i eksportfremmeindsatsen for at sikre brug af de erfaringer, som findes hos eksempelvis ministerier og styrelser, virksomheder, erhvervslivets interesseorganisationer, Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU), Investeringsfonden for Østeuropa (IØ) og Eksport Kredit Fonden (EKF).

IFU og IØ har projekterfaringer fra tæt ved 100 lande. Fondene har således et indgående kendskab til gennemførelse af internationale projekter og til danske virksomheders kompetencer og udviklingsbehov. I den fortsatte udvikling af den danske JI- og CDM-indsats vil der blive draget nytte af IFUs og IØs kompetencer og erfaringer på projektmarkedet, inklusiv fondenes mulighed for at støtte potentielle CO₂-projekter med dansk deltagelse.

Også EKF har et indgående kendskab til vurdering af projektfinsiering i lande, som er relevante i forhold til den danske JI- og CDM-indsats. Denne kompetence vil blive inddraget aktivt.

Udenrigsministeriet (Danmarks Eksportråd) og Miljøministeriet vil i forbindelse med indsatsen sikre, at de relevante medarbejdere har de fornødne kompetencer med hensyn til rådgivning af danske eksportører af miljøteknologi om mulighederne for at indgå i CO₂-projekter på de respektive markeder. Der igangsættes parallelt en intensiveret dialog med IFU, IØ og EKF. Generel markedsinformation vil blive formidlet omkostningsfrit, herunder i regi af klimaforummet og den faciliterende enhed. Skræddersyet rådgivning til den enkelte virksomhed om eksport af miljø- og energiteknologi vil blive tilbudt efter gældende takster for eksportrådgivning.

7. Måltrettet støtte til Østeuropa og udviklingslande

Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil støtte udvikling af såvel private som offentlige aktørers tekniske kapacitet til udvikling og vurdering af CO2-projekter. Formålet er at hjælpe landene til effektivt at udvikle, vurdere og godkende CO2-projekter. Der vil blive gennemført en intensiveret indsats til fremme af CO2-projekter i de fattigste udviklingslande.

Der vil blive sat fokus på at sikre sammenhæng og synergi mellem CO2-aktiviteterne og Danmarks miljø- og udviklingsbistand. Samspelet mellem klimaspørgsmål og den danske udviklingsbistand vil generelt blive vurderet og styrket med udgangspunkt i Danidas klimahandlingsprogram fra 2005.

De overordnede prioriteringer er:

- Fremme af overførsel af miljøvenlig teknologi og udstyr til Østeuropa og udviklingslande. Der vil blive ydet støtte til kapacitetsopbygning af centrale aktører i udvalgte lande.
- Der oprettes en facilitet til fremme af CDM-projekter og bæredygtig udvikling i de fattigste udviklingslande. Fokus vil være på Afrika i tråd med den øvrige danske udviklingsbistand.
- Der oprettes et forum for at styrke dialogen og erfaringsudvekslingen mellem staten og NGO'er vedrørende klimaaktiviteter i udviklingslande.

7.1 Støtte til kapacitetsopbygning

Miljøministeriet og Udenrigsministeriet vil aktivt støtte klimarelateret kapacitetsopbygning af nationale myndigheder i en snæver kreds af samarbejdslande. Denne støtte vil også rette sig mod bistand til udvikling af nye projektmetoder.

Støtten til kapacitetsopbygning vil blive ydet i tilknytning til de direkte statslige indkøb af CO2-kreditter. Der sigtes generelt på at hjælpe landene til at drage nytte af JI og CDM, samtidig med at der etableres et konstruktivt samarbejde med centrale aktører til fremme af den danske CO2-indsats. Dette også i relation til Danmarks internationale forhandlingsposition på klimaområdet.

7.2 Grøn udviklingsfacilitet

Der vil i Udenrigsministeriet blive etableret en grøn udviklingsfacilitet til målrettet at støtte

projekter, der fremmer teknologioverførsel til de fattigste lande og bidrager til en mere ligelig fordeling af CDM-projekter. Der vil kunne ydes støtte til kapacitetsopbygning og konkret projektudvikling. Fokus vil være på Afrika i tråd med den øvrige danske udviklingsbistand. Støtten vil eksempelvis kunne kanaliseres gennem nationale myndigheder samt internationale og lokale NGO'er.

Faciliteten vil bidrage til at fremme de fattigste landes muligheder for at få fordel af den teknologioverførsel og finansiering, der kan realiseres gennem reduktion i drivhusgasudledning eller øget optag af CO₂. Gennem brug af midler fra bistandsrammen vil faciliteten fremme udvikling og gennemførelse af mindre CDM-projekter i de fattigste udviklingslande. Fremme af sådanne projekter vil støtte en bæredygtig udvikling gennem den forbedring af miljøet og befolkningens levevilkår, der fremkommer ved en reduktion i udledningen af drivhusgasser, en bedre udnyttelse af naturressourcegrundlaget og en forbedret sundhedstilstand.

Gennem faciliteten vil Danmark endvidere bidrage til at skabe større fokus på anvendelsen af CDM som en mulig kilde til fremme af indførelsen af nye teknologier i de fattigste lande. Faciliteten skal dermed ses i forlængelse af, at klimakonferencerne i 2005 og 2006 påpegede behovet for en styrket indsats i forhold til teknologioverførsel og hjælp til de fattigste lande.

7.3 NGO-forum

Regeringen vil sætte yderligere fokus på klimaaktiviteter i udviklingslandene og styrke samspillet mellem staten og private hjælpeorganisationer. Der vil blive oprettet et forum for videndeling og erfaringsudveksling mellem statslige og private indsatser.

Udenrigsministeriet vil regelmæssigt og efter behov indbyde relevante danske private hjælpeorganisationer (NGO'er) til koordinationsmøder. Ministeriet vil her redegøre for aktiviteterne under den grønne udviklingsfacilitet, ligesom NGO'erne vil få lejlighed til informere om igangværende indsatser. Forummet vil med udgangspunkt i eksisterende aktiviteter eller projektideer kunne koordinere fælles indsatser.

NGO-forummet vil blive nedsat i første halvår af 2007 samtidig med etableringen af den grønne udviklingsfacilitet for støtte til CDM-udvikling i de fattigste udviklingslande. Udenrigsministeriet vil i relation hertil udarbejde en udførlig beskrivelse af den grønne udviklingsfacilitet omfattende konkrete målsætninger, landefokus og kriterier for Danmarks støtte under faciliteten.